Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES TAMARAS ČAPETAS [*TAMARA ĆAPETA*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2023. gada 25. maijā [1]

Lieta C-175/22

BK,
piedaloties
Spetsializirana prokuratura

(*Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa, Bulgārija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Direktīva 2012/13/ES – Tiesības uz informāciju kriminālprocesā – 6. panta 4. punkts – Tiesības tikt informētam par to, ka valsts tiesa ir pārkvalificējusi noziedzīgu nodarījumu – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta otrā daļa – Tiesības uz taisnīgu tiesu – Tiesas objektivitāte

I. Ievads

1. Saskaņā ar jaunākajiem ziņojumiem katru gadu vairāk nekā 9 miljoni cilvēku Eiropas Savienībā tiek saukti pie kriminālatbildības [2]. Tāpēc Eiropas Savienība ir pieņēmusi vairākus tiesību instrumentus, kuros ir noteiktas dažas kopējas procesuālās tiesības, kas piemērojamas kriminālprocesā.

2. Viens no šiem instrumentiem ir Direktīva 2012/13/ES par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā [3], un tajā ir paredzēti noteikumi par personu tiesībām tikt informētām par viņu procesuālajām tiesībām, tostarp par pret tām celto apsūdzību.

3. Šajā lietā ir iesniegts *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa, Bulgārija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu par minētās direktīvas, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 47. panta interpretāciju.

4. Galvenais jautājums, kurš izvirzīts šajā lietā, būtībā ir par to, vai Direktīvai 2012/13 ir pretrunā valsts tiesību akts, kas ļauj tiesai atzīt apsūdzēto personu par vainīgu noziedzīgā nodarījumā, kuru tā ir pārkvalificējusi, neinformējot šo personu pirms sprieduma pasludināšanas. Šajā lietā rodas arī

[1] Oriģinālvaloda – angļu.

[2] Skat. Eiropas Komisija, "Factsheet – Your rights if accused or suspected of criminal offences in the EU", 2018, pieejams vietnē: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/rights-suspects-and-accused_en#documents.

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2012. gada 22. maijs) (OV 2012, L 142, 1. lpp.).

jautājumi par to, vai fakts, ka informācija par noziedzīga nodarījuma pārkvalificēšanu tiek saņemta no tiesas, varētu būt pretrunā Hartas 47. panta otrajā daļā noteiktajām tiesas objektivitātes garantijām.

II. Pamatlietas faktiskie apstākļi, uzdotie prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

5. *Spetsializirana prokuratura* (Specializētā prokuratūra, Bulgārija) pret apsūdzēto personu BK cēla apsūdzību *Spetsializiran nakazatalen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa, Bulgārija), kas ir iesniedzējtiesa šajā lietā.

6. *Spetsializirana prokuratura* (Specializētā prokuratūra) apsūdzēja BK par to, ka viņš kā policijas izmeklēšanas darbinieks ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu saistībā ar kukuļņemšanu. Saskaņā ar Bulgārijas Krimināl kodeksu [4] par šādu noziedzīgu nodarījumu ir paredzēts brīvības atņemšanas sods no trim līdz piecpadsmit gadiem, naudas sods 25 000 levas (BGN) (aptuveni 12 500 EUR), puses no mantas konfiskācija un tiesību atņemšana.

7. BK aizstāvis iebilda pret šo juridisko kvalifikāciju un apgalvoja, ka attiecīgās darbības neietilpst BK kā policijas izmeklēšanas darbinieka pienākumu jomā un drīzāk ir saistītas ar noziedzīgu nodarījumu – ar "krāpšanu". Saskaņā ar Bulgārijas Krimināl kodeksu [5] par šo noziedzīgo nodarījumu ir paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz pieciem gadiem.

8. Iesniedzējtiesa norāda, ka tās lēmumam pēc būtības principā jābūt balstītam uz prokuratūras formulēto apsūdzību. Ja iesniedzējtiesa uzskatītu, ka izvirzītie fakti nav apliecināti, tai būtu jāpieņem attaisnojošs spriedums. Ja iesniedzējtiesa tomēr atzītu par pareiziem faktus, uz kuriem norāda prokurors, tai būtu jāpārbauda, vai no tiem izriet, ka ir izdarīts cits noziedzīgs nodarījums, par kuru paredzēts tāds pats vai ne tik bargs sods.

9. Iesniedzējtiesa paskaidro, ka šādā gadījumā attiecīgais Bulgārijas tiesību akts [6] judikatūrā ir interpretēts tādējādi, ka tas ļauj tiesai pēc savas ierosmes mainīt noziedzīga nodarījuma juridisko kvalifikāciju, iepriekš par to neinformējot apsūdzēto personu. Tā tas ir tikai tad, ja apsūdzībā nav būtisku faktu izmaiņu un ja jaunā juridiskā kvalifikācija nenozīmē, ka tiks piemērots bargāks sods [7]. Praksē apsūdzētā persona par jauno juridisko kvalifikāciju uzzina tikai pēc tiesas sprieduma pasludināšanas.

[4] Saskaņā ar rīkojumu par prejudiciālu jautājumu uzdošanu attiecīgās darbības tika juridiski kvalificētas kā noziedzīgs nodarījums atbilstoši *Nakazatelen kodeks* (Krimināl kodekss) 302. panta 1. punktu un 2. punkta b) apakšpunktam kopsakarā ar 301. panta 3. un 1. punktu, proti, kā policijas izmeklēšanas darbinieka kukuļņemšana izspiešanas ceļā, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli.

[5] Saskaņā ar rīkojumu par prejudiciālu jautājumu uzdošanu par krāpšanu Krimināl kodeksa 209. panta 2. punkta (tiesību norma, ko norādījis BK advokāts) izpratnē ir runa, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nodarījis šādu mantisko kaitējumu, izmantojot cietušā maldību, pieredzes trūkumu vai nezināšanu, veicot mantas nodošanu.

[6] Šajā ziņā iesniedzējtiesa atsaucas uz *Nakazatelno protsesualen kodeks* (Krimināl procesa kodekss) 301. panta 1. punkta 2. apakšpunktu kopsakarā ar 287. panta 1. punktu. Krimināl procesa kodeksa 301. panta 1. punkta 2. apakšpunkts nosaka: "Taisot spriedumu, tiesa izskata un izlemj šādus jautājumus: [..] vai darbība ir noziedzīgs nodarījums, un kā tā ir juridiski kvalificējama." Krimināl procesa kodeksa 287. panta 1. punkts nosaka: "Prokuratūra ceļ jaunu apsūdzību, ja izmeklēšanas laikā tā konstatē pamatu būtiskām izmaiņām apsūdzības faktiskajā daļā vai bargākas krimināllikuma normas piemērošanai."

[7] Iesniedzējtiesa rīkojumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu sīkāk paskaidro šīs judikatūras pamatojumu. Šķiet, ka, tā kā saskaņā ar likumu prokuratūrai ir atļauts mainīt nodarījuma juridisko kvalifikāciju, ja jaunā kvalifikācija attiecas uz bargāku sodu, tiesai nav liegts atzīt apsūdzēto personu par vainīgu, pamatojoties uz citu juridisko kvalifikāciju, ko tiesa pēc saviem ieskatiem uzskata par pareizu, ja vien 1) apsūdzībā nav būtisku faktu izmaiņu un 2) jaunā juridiskā kvalifikācija neattiecas uz bargāk sodāmu nodarījumu.

10. Tāpēc iesniedzējtiesa uzskata, ka atbilstoši valsts tiesību aktiem tā varētu grozīt BK inkriminētā noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju un tādējādi konstatēt krāpšanu, kā to apgalvo BK aizstāvis. Iesniedzējtiesa arī norāda uz vēl vienu iespējamu nodarījumu, proti, tirgošanos ar ietekmi, par kuru saskaņā ar Bulgārijas Kriminālkodeksu [8] ir paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz sešiem gadiem vai naudas sods līdz 5000 BGN (aptuveni 2500 EUR).

11. Iesniedzējtiesa pauž šaubas, vai šis valsts tiesību akts, kā tas interpretēts judikatūrā, atbilst Direktīvas 2012/13 6. panta 3. un 4. punktam, jo apsūdzētajai personai ir liegta jebkāda iespēja iesniegt aizstāvību pret jauno juridisko kvalifikāciju un tā par to uzzina tikai pēc notiesāšanas. Tomēr iesniedzējtiesai nav skaidrs, vai tas, ka jaunā juridiskā kvalifikācija neattiecas uz bargāka soda piemērošanu, varētu attaisnot šādu valsts tiesību aktu.

12. Iesniedzējtiesa turklāt norāda – ja Tiesa konstatētu, ka Direktīva 2012/13 nepieļauj šādu valsts tiesību aktu, tai būtu pienākums informēt BK par iespēju tikt notiesātam, pamatojoties uz citu juridisko kvalifikāciju, nekā norādījusi prokuratūra, un dot viņam iespēju sagatavot aizstāvību. Šādā gadījumā iesniedzējtiesai ir bažas, ka tā varētu zaudēt savu neitralitāti, ja tā uzskatītu noteiktu juridisko kvalifikāciju par iedomājamu un tad notiesātu apsūdzēto personu, pamatojoties uz šo kvalifikāciju, pat ja tā iepriekš ir devusi šai personai iespēju tam sagatavoties. Šādos apstākļos iesniedzējtiesai nav skaidrs, vai tas, ka informāciju par noziedzīga nodarījuma pārkvalificēšanu sniedz tiesa, nevis prokuratūra, var likt apšaubīt šīs tiesas objektivitāti, ko garantē Hartas 47. panta otrā daļa.

13. Šādos apstākļos *Spetsializiran Nakazatalen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

[1)] "Vai valsts tiesību normu – [Kriminālkodeksa] 301. panta 1. punkta 2. apakšpunkta, lasot to kopsakarā ar 287. panta 1. punktu – interpretācija atbilstoši judikatūrai, saskaņā ar kuru tiesa savā spriedumā var uzrādīt nodarījuma juridisko kvalifikāciju, kas atšķiras no apsūdzības rakstā uzrādītās, ja vien tas netiek kvalificēts kā nodarījums ar bargāku sodu, ir pretrunā [Direktīvas 2012/13] 6. panta 3. un 4. punktam, tāpēc ka apsūdzētais pirms sprieduma pasludināšanas netika pienācīgi informēts par jauno, atšķirīgo juridisko kvalifikāciju un nevarēja pret to aizstāvēties?

[2)] Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša: vai Hartas 47. panta otrajā daļā ir aizliegts tiesai informēt apsūdzēto, ka tā pati varētu pieņemt lēmumu pēc būtības, pamatojoties uz atšķirīgu nodarījuma juridisko kvalifikāciju, kā arī dot viņam iespēju sagatavot savu aizstāvību, jo iniciatīva par šo atšķirīgo juridisko kvalifikāciju nav bijusi prokuratūras iniciatīva?"

14. Ar 2022. gada 5. augusta vēstuli *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa, Bulgārija) informēja Tiesu, ka atbilstoši grozījumiem tiesību aktos, kas stājās spēkā 2022. gada 27. jūlijā, *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa) ir likvidēta un dažas pēdējai minētajai tiesai iesniegtās krimināllietas, tostarp šī lieta, no šā datuma ir nodotas *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa).

15. Rakstveida apsvērumus Tiesai iesniedza Čehijas Republika un Eiropas Komisija. Tiesas sēde, kurā šie lietas dalībnieki sniedza mutvārdu paskaidrojumus, notika 2023. gada 2. martā.

[8] Saskaņā ar rīkojumu par prejudiciālu jautājumu uzdošanu atbilstoši Krimināllikuma 304.b panta 1. punktam par tirgošanos ar ietekmi runa ir tad, ja vainīgais pieprasa vai saņem priekšrocību, kas viņam nepienākas, apmaiņā pret ietekmi uz valsts amatpersonas lēmumu saistībā ar tās dienesta pienākumiem.

III. Juridiskā analīze

16. Abi Tiesai uzdotie jautājumi izriet no Bulgārijas kriminālprocesuālo tiesību īpatnībām attiecībā uz tiesas iespēju noteiktos apstākļos pārkvalificēt noziedzīgo nodarījumu, neinformējot par to apsūdzēto personu. Praksē šī persona par jauno noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju uzzina tikai pēc tiesas sprieduma pasludināšanas, un tādējādi viņai nav iespējas aizstāvēties pret jauno juridisko kvalifikāciju kriminālprocesā. Tomēr šāda pārkvalificēšana ir atļauta tikai tad, ja apsūdzībā nav būtisku faktu izmaiņu un ja jaunā juridiskā kvalifikācija nenozīmē bargāka soda piemērošanu. Šīs īpatnības izriet no attiecīgā Bulgārijas tiesību akta interpretācijas tiesā.

17. Ņemot vērā iesniedzējtiesas paustās bažas par šāda valsts tiesību akta atbilstību Savienības tiesībām, rodas nepieciešamība interpretēt Direktīvas 2012/13 6. pantu un Hartas 47. pantā garantētās pamattiesības uz lietas izskatīšanu objektīvā tiesā. Izskatīšu katru no abiem jautājumiem pēc kārtas.

A. Pirmais jautājums

18. Pirmais jautājums attiecas uz apsūdzētās personas tiesībām tikt informētai par noziedzīgā nodarījuma pārkvalificēšanu. Lai atbildētu uz šo jautājumu, manuprāt, ir nepieciešams interpretēt Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktu, lai gan iesniedzējtiesa savā jautājumā ir minējusi arī direktīvas 6. panta 3. punktu[9].

19. Tāpēc iesaku Tiesai pirmo jautājumu pārformulēt tā, lai būtībā tiktu vaicāts, vai Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktam pretrunā ir tāds valsts tiesību akts, kas ļauj tiesai tikai sprieduma pasludināšanas brīdī informēt apsūdzēto personu par to, ka tā ir pārkvalificējusi noziedzīgo nodarījumu.

20. Šis jautājums nozīmē, ka tiesa pēc savas ierosmes var mainīt nodarījuma juridisko kvalifikāciju. Vispirms vēlos precizēt, ka šajā lietā Tiesa nav aicināta lemt par to, vai šādas valsts tiesas pilnvaras ir saderīgas ar Savienības tiesībām[10]. Pirmais jautājums attiecas tikai uz brīdi, kurā informācija par kvalifikācijas maiņu ir jāpaziņo apsūdzētajai personai.

21. Tā kā, lai atbildētu uz šo jautājumu, ir nepieciešams interpretēt Direktīvu 2012/13, vispirms īsumā aplūkošu minēto direktīvu un tās 6. pantu.

[9] Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2019. gada 13. jūnijs, *Moro* (C-646/17, EU:C:2019:489, 44.–47. punkts), kurā Tiesa situāciju, kas saistīta ar to darbību juridiskās kvalifikācijas grozīšanu, uz kurām balstīta apsūdzība, attiecībā uz lūgumu piemērot vienošanās ceļā panāktu (mazāk bargu) sodu saskaņā ar valsts tiesību aktiem uzskatīja par būtisku Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkta, nevis 6. panta 1.–3. punkta interpretācijas nolūkos.

[10] Eiropas Cilvēktiesību tiesa savā judikatūrā ir netieši atzinusi, ka tiesai ir iespēja pārkvalificēt noziedzīgu nodarījumu, ja to pieļauj valsts tiesību akti. Skat., piemēram, ECT spriedumu, 1999. gada 25. marts, *Pélissier* un *Sassi* pret Franciju (CE:ECHR:1999:0325JUD002544494, 62. punkts); ECT spriedumu, 2007. gada 11. decembris, *Drassich* pret Itāliju (CE:ECHR:2007:1211JUD002557504, 34. punkts), un ECT spriedumu, 2012. gada 24. jūlijs, *D.M.T.* un *D.K.I.* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2012:0724JUD002947606, 75. punkts). Tiesa 2019. gada 13. jūnija spriedumā *Moro* (C-646/17, EU:C:2019:489, 55. punkts) atsaucās uz šo judikatūru.

1. Direktīva 2012/13 un tās 6. pants

22. Direktīva 2012/13 ir viena no sešām "procesuālo tiesību" jeb "ceļveža" direktīvām, kas izriet no Padomes 2009. gada Rezolūcijas par ceļvedi aizdomās turētu vai apsūdzētu personu procesuālo tiesību stiprināšanai kriminālprocesā [11]. Šī rezolūcija tika apstiprināta Eiropadomes Stokholmas programmā par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu [12] Minētās direktīvas ir balstītas uz LESD 82. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto Eiropas Savienības kompetenci pieņemt minimālos noteikumus par personu tiesībām kriminālprocesā [13].

23. Šādu kopēju noteikumu galvenais pamatojums ir tiesu nolēmumu savstarpējas atzīšanas veicināšana krimināllietās [14]. Tas ir ļoti skaidri atspoguļots Direktīvas 2012/13 preambulā [15].

24. Direktīvā 2012/13 ir paredzēti kopēji minimālie noteikumi attiecībā uz aizdomās turēto un apsūdzēto personu tiesībām uz informāciju kriminālprocesā [16]. Tiesības uz informāciju kriminālprocesā ir tiesību uz taisnīgu tiesu būtisks aspekts [17], jo tiesa var būt taisnīga tikai tad, ja cilvēki ir informēti par savām tiesībām [18].

25. Direktīvas 2012/13 6. pants, kam ir nozīme šajā lietā, veicina taisnīgas tiesas nodrošināšanu, paredzot noteikumus attiecībā uz vienu no tiesību tikt informētam aspektiem [19]. Tas attiecas uz aizdomās turēto vai apsūdzēto personu tiesībām zināt, par ko tās tiek apsūdzētas. Minētais pants ir formulēts šādi:

"1. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas saņemtu informāciju par noziedzīgo darbību, kuras izdarīšanā viņus tur aizdomās vai apsūdz. Minēto informāciju sniedz nekavējoties un tik detalizēti, cik nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi un tiesību uz aizstāvību efektīvu īstenošanu.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas, kas ir apcietinātas vai aizturētas, tiktu informētas par viņu apcietināšanas vai aizturēšanas iemesliem, tostarp par noziedzīgo darbību, kuras izdarīšanā viņas tur aizdomās vai apsūdz.

3. Dalībvalstis nodrošina, lai ne vēlāk kā tad, kad tiesā tiek iesniegti apsūdzības argumenti, tiktu sniegta detalizēta informācija par apsūdzību, tostarp par noziedzīga nodarījuma būtību un juridisko kvalifikāciju, kā arī apsūdzētās personas līdzdalības pakāpi.

[11] Padomes Rezolūcija (2009. gada 30. novembris) par ceļvedi aizdomās turētu vai apsūdzētu personu procesuālo tiesību stiprināšanai kriminālprocesā (OV 2009, C 295, 1. lpp.). Skat. Direktīvas 2012/13 11. un 14. apsvērumu. Sīkāku izklāstu skat., piemēram, arī Mitsilegas, V., *EU Criminal Law, Second edition*, Hārta, 2022, jo īpaši 254.–295. lpp.

[12] Eiropadome, "Stokholmas programma – Atvērta un droša Eiropa tās pilsoņu un viņu aizsardzības labā", 2.4. punkts (OV 2010, C 115, 1. lpp.). Skat. Direktīvas 2012/13 12. apsvērumu.

[13] Skat. Direktīvas 2012/13 9. apsvērumu.

[14] Skat., piemēram, Komisijas ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par [Direktīvas 2012/13] īstenošanu, Brisele, COM(2018) 858 final, 18.12.2018., 1.1. punkts.

[15] Šajā nozīmē skat. Direktīvas 2012/13 3., 4. un 10. apsvērumu.

[16] Skat. Direktīvas 2012/13 1. pantu.

[17] Skat. spriedumu, 2019. gada 13. jūnijs, *Moro* (C-646/17, EU:C:2019:489, 43. punkts).

[18] Skat., piemēram, Sayers, D., "Article 48 (Criminal Law) – Presumption of Innocence and Right of Defence", no: Peers, S., Hervey, T., Kenner, J. un Ward, A. (red.), *The EU Charter of Fundamental Rights: A Commentary, Second edition*, Hārta, 2021, 1413. lpp., it īpaši 1444. lpp.

[19] Skat. spriedumu, 2019. gada 13. jūnijs, *Moro* (C-646/17, EU:C:2019:489, 43. punkts), vai nesenāko spriedumu, 2021. gada 21. oktobris, ZX (Apsūdzības raksta koriģēšana) (C-282/20, EU:C:2021:874, 25. punkts).

4. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas nekavējoties tiktu informētas par jebkādām izmaiņām informācijā, kas sniegta saskaņā ar šo pantu, ja tas ir nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi."

26. Direktīvas 2012/13 27. apsvērumā ir precizēts, ka noziedzīga nodarījuma izdarīšanā apsūdzētām personām būtu jāsaņem visa nepieciešamā informācija par izvirzīto apsūdzību, lai tās varētu sagatavot savu aizstāvību un tiktu garantētas tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu.

27. Turklāt Direktīvas 2012/13 29. apsvērumā ir noteikts – ja kriminālprocesa gaitā apsūdzības detaļas mainās tā, ka tiek būtiski ietekmēta aizdomās turēto vai apsūdzēto personu situācija, vajadzības gadījumā – lai aizsargātu procesa taisnīgu norisi – tas šīm personām būtu jāpaziņo laikus, lai tās varētu efektīvi izmantot savas tiesības uz aizstāvību.

2. Par pirmo jautājumu

28. Vai Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktam pretrunā ir tas, ka apsūdzētā persona tiek informēta, ka pret to izvirzītās apsūdzības ir mainītas, tikai tad, kad tiek pasludināts spriedums, ar kuru šī persona tiek notiesāta par šīm mainītajām apsūdzībām?

29. Pašsaprotamā atbilde ir "jā", jo apsūdzētajai personai nav tikusi dota iespēja aizstāvēties pret apsūdzībām, par kurām tā tikusi notiesāta. Tomēr, vai atbilde ir tikpat pašsaprotama, ja jaunajai un sākotnējai apsūdzībai ir vieni un tie paši pamatelementi? Vai var pieņemt, ka šādā situācijā apsūdzētā persona nebūtu varējusi sevi aizstāvēt?

30. Čehijas Republika uzskata, ka Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktam nav pretrunā tāds valsts tiesību akts kā aplūkotais, ja jaunā juridiskā kvalifikācija nav nedz bargāka, nedz pārsteidzošāka. Tā savu argumentu pamato ar minētās tiesību normas formulējumu, saskaņā ar kuru aizdomās turētās vai apsūdzētās personas ir jāinformē par izmaiņām tikai tad, "ja tas ir nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi". Tiesas sēdē Čehijas Republika kā piemēru minēja noziedzīgus nodarījumus – "zādzība" un "laupīšana". Kā tā paskaidroja, zādzību parasti definē kā svešas mantas piesavināšanos, bet laupīšana parasti apzīmē zādzību, ko veic, izmantojot spēku. Ja sākotnējā nodarījuma juridiskā kvalifikācija ir laupīšana un pēc tam tiek mainīta uz zādzību, tiesai nav jāinformē apsūdzētā persona, jo laupīšana ietver visus zādzības sastāva elementus, līdz ar to iespēja izvirzīt aizstāvību jau ir pastāvējusi. Tomēr, ja nodarījuma sākotnējā juridiskā kvalifikācija ir zādzība, to nevar mainīt uz laupīšanu, neinformējot par to apsūdzēto personu un nesniedzot tai iespēju aizstāvēties, jo zādzība neietver visus laupīšanas sastāva elementus.

31. Komisija argumentē, ka tāds tiesību akts kā aplūkotais ir pretrunā Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktam. Tomēr Komisija uzskata, ka situācijā, kad pārkvalificētā nodarījuma sastāva elementi jau ir ietverti sākotnējā nodarījumā, nebūtu nepieciešams informēt apsūdzēto personu pirms sprieduma pasludināšanas. Šādā gadījumā apsūdzētajai personai nebūtu jāmaina sava aizstāvības stratēģija. Komisija uzskata, ka šajā gadījumā tas tā nav.

32. Gan Čehijas Republika, gan Komisija atsaucas uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk tekstā – "ECT") judikatūru. Tās norāda, ka Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") pārkāpuma konstatēšana ir atkarīga no procesa taisnīguma nodrošināšanas, tādēļ ir jāņem vērā, vai apsūdzētajai personai procesa gaitā bija zināms par jaunas juridiskās kvalifikācijas iespējamību. Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkta interpretācija un jo īpaši tā formulējums "nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi" būtu jāsaprot līdzīgi.

33. Tādēļ vispirms a) punktā ir jāizpēta attiecīgā Tiesas un b) punktā – ECT judikatūra.

a) Attiecīgā Tiesas judikatūra

34. Spriedums *Kolev* u.c.[20] galvenokārt attiecās uz Direktīvas 2012/13 6. panta 3. punkta interpretāciju. Tiesa virspalātas sastāvā nosprieda, ka Direktīvas 2012/13 6. panta mērķis, proti, ļaut efektīvi īstenot tiesības uz aizstāvību un nodrošināt procesa taisnīgu norisi, nosaka, ka apsūdzētajai personai ir jāsaņem detalizēta informācija par apsūdzību laikā, kas ļauj šai personai efektīvi sagatavoties aizstāvībai. Svarīgi atzīmēt, ka šajā lietā Tiesa arī nosprieda, ka šāda iespēja neizslēdz iespēju, ka tāda informācija saistībā ar apsūdzībām, kas nosūtīta aizstāvim, vēlāk var tikt grozīta, jo īpaši attiecībā uz inkriminēto darbību juridisko kvalifikāciju, kā paredzēts Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktā. Tomēr Tiesa uzsvēra, ka šādi grozījumi jādara zināmi apsūdzētajai personai vai tās advokātam brīdī, kad tiem vēl ir iespēja efektīvi reaģēt, – pirms tiesas apspriedes stadijas[21].

35. Spriedumā *Moro*[22] Tiesa atkārtoja iepriekš minētos secinājumus un nosprieda, ka informācija par jebkādām izmaiņām, kas ietekmē apsūdzību, attiecas ne tikai uz izmaiņām darbībās, par kurām persona ir apsūdzēta, bet arī uz šo darbību juridiskās kvalifikācijas izmaiņām. Tas ir nepieciešams saskaņā ar Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktu, lai apsūdzētā persona varētu praktiski un efektīvi īstenot savas tiesības uz aizstāvību[23].

36. Attiecīgi no Tiesas judikatūras, šķiet, skaidri izriet, ka apstākļos, kad noziedzīgs nodarījums tiek pārkvalificēts, saskaņā ar Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktu apsūdzētā persona par šo pārkvalificēšanu ir jāinformē brīdī, kad šai personai ir iespēja reaģēt uz šo jauno apsūdzību, un tam ir jābūt pirms tiesas apspriedes stadijas.

37. Tādējādi judikatūra sliecas atbalstīt viedokli, ka šajā lietā aplūkotais valsts tiesību akts ir pretrunā Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktam. Tomēr nevienā no minētajām iepriekšējām lietām Tiesai netika lūgts lemt par jautājumu, vai informācija par noziedzīga nodarījuma pārkvalificēšanu ir jāsniedz apsūdzētajai personai, ja jaunā juridiskā kvalifikācija ir balstīta uz tiem pašiem sastāva elementiem kā sākotnējā juridiskā kvalifikācija. Tāpēc nav iespējams uzskatīt, ka līdzšinējā judikatūra sniedz pārliecinošu atbildi šīs lietas vajadzībām.

b) Attiecīgā ECT judikatūra

38. Kā esmu jau paskaidrojis (skat. šo secinājumu 32. punktu), gan Čehijas Republika, gan Komisija atsaucas uz ECT judikatūru attiecībā uz ECPAK 6. panta 3. punkta a) apakšpunktu, kas paredz attiecīgās personas tiesības tikt nekavējoties – tai saprotamā valodā un detalizēti – informētai par pret viņu izvirzītās apsūdzības raksturu un iemeslu.

39. Vispirms jānorāda, ka ECT ir atzinusi, ka ECPAK 6. panta 3. punkta a) apakšpunkts piešķir personai tiesības tikt informētai ne tikai par apsūdzības iemeslu (tas ir, par darbībām, kuru izdarīšanā tā tiek apsūdzēta un uz kurām balstīta apsūdzība), bet arī par šo darbību juridisko

[20] Skat. spriedumu, 2018. gada 5. jūnijs (C-612/15, EU:C:2018:392).

[21] Skat. spriedumu, 2018. gada 5. jūnijs, *Kolev* u.c. (C-612/15, EU:C:2018:392, it īpaši 95. un 96. punkts). Skat. arī spriedumu, 2021. gada 21. oktobris, ZX (Apsūdzības raksta koriģēšana) (C-282/20, EU:C:2021:874, 29. punkts).

[22] Skat. spriedumu, 2019. gada 13. jūnijs (C-646/17, EU:C:2019:489).

[23] Skat. spriedumu, 2019. gada 13. jūnijs, *Moro* (C-646/17, EU:C:2019:489, it īpaši 52., 53., 56. un 70. punkts).

kvalifikāciju. Tas tiek uzskatīts par svarīgu, lai nodrošinātu, ka tiesas process ir taisnīgs [24]. Tāpēc ECPAK 6. panta 3. punkta a) apakšpunkta darbības joma ir vērtējama, ņemot vērā ECPAK 6. panta 1. punktā garantētās vispārīgākās tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu un ECPAK 6. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzētās personas tiesības uz pietiekamu laiku un iespējām sagatavot aizstāvību [25].

40. Runājot par izmaiņām apsūdzībā, apsūdzētā persona par tām ir pienācīgi un pilnībā jāinformē, un šai personai ir jābūt arī vajadzīgajam laikam un iespējām uz tām reaģēt un organizēt savu aizstāvību, pamatojoties uz jebkuru jaunu informāciju vai apsūdzību [26]. Kā ECT ir konsekventi uzskatījusi, ja tiesām gadījumā, kad šādas tiesības ir atzītas valsts tiesību aktos, ir iespēja pārkvalificēt faktus, par kuriem tām ir tiesības pienācīgi lemt, tām ir jānodrošina, ka apsūdzētajai personai ir bijusi iespēja konkrētā un efektīvā veidā īstenot savas tiesības uz aizstāvību šajā jautājumā. Tas nozīmē, ka šī persona tiek sīki un laikus informēta ne tikai par būtiskajiem faktiem, uz kuriem balstīta apsūdzība, bet arī par šiem faktiem piešķirto juridisko kvalifikāciju [27].

41. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, ECT ir konstatējusi, ka ECPAK 6. panta 3. punkta a) un b) apakšpunkta kopsakarā ar tās 6. panta 1. punktu pārkāpums ir noticis situācijās, kad tiesa ir pārkvalificējusi noziedzīgo nodarījumu un apsūdzētajai personai nav bijusi iespēja praktiski, efektīvi un laikus aizstāvēties pret jauno juridisko kvalifikāciju [28]. It īpaši ECT ir uzsvērusi – ja informācija tiek sniegta tad, kad personai vairs nav iespējas sagatavot aizstāvību pret jauno apsūdzību, un persona par pārkvalificēšanu uzzina tikai no tiesas sprieduma, tas ir par vēlu [29].

[24] Skat. ECT spriedumu, 1999. gada 25. marts, *Pélissier* un *Sassi* pret Franciju (CE:ECHR:1999:0325JUD002544494, 51. un 52. punkts). Tiesa atzina minēto ECT judikatūru spriedumos, 2019. gada 13. jūnijs, *Moro* (C-646/17, EU:C:2019:489, 55. punkts); 2021. gada 6. oktobris, *Prokuratura Rejonowa Łódź-Bałuty* (C-338/20, EU:C:2021:805, 36. punkts), un 2021. gada 23. novembris, IS (Rīkojuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu prettiesiskums) (C-564/19, EU:C:2021:949, 122. punkts).

[25] Skat., piemēram, ECT spriedumu, 1999. gada 25. marts, *Pélissier* un *Sassi* pret Franciju (CE:ECHR:1999:0325JUD002544494, 52. un 54. punkts); ECT spriedumu, 2010. gada 7. janvāris, *Penev* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2010:0107JUD002049404, 33., 34. un 35. punkts), un ECT spriedumu, 2012. gada 24. jūlijs, *D.M.T.* un *D.K.I.* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2012:0724JUD002947606, 73.–75. punkts).

[26] Skat., piemēram, ECT spriedumu, 2000. gada 25. jūlijs, *Mattoccia* pret Itāliju (CE:ECHR:2000:0725JUD002396994, 61. punkts), un ECT spriedumu, 2018. gada 26. jūnijs, *Pereira Cruz* u.c. pret Portugāli (CE:ECHR:2018:0626JUD005639612, 198. punkts).

[27] Skat., piemēram, ECT spriedumu, 2007. gada 11. decembris, *Drassich* pret Itāliju (CE:ECHR:2007:1211JUD002557504, 34. punkts), un ECT spriedumu, 2012. gada 24. jūlijs, *D.M.T.* un *D.K.I.* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2012:0724JUD002947606, 75. punkts).

[28] Skat. tostarp ECT spriedumu, 1999. gada 25. marts, *Pélissier* un *Sassi* pret Franciju (CE:ECHR:1999:0325JUD002544494, 55.–63. punkts) (tiesa nodarījumu "noziedzīgs bankrots" pārkvalificēja uz nodarījumu "noziedzīga bankrota atbalstīšana"); ECT spriedumu, 2006. gada 20. aprīlis, I.H. u.c. pret Austriju (CE:ECHR:2006:0420JUD004278098, 32.–39. punkts) (tiesa nodarījumu "izvarošana" saskaņā ar Austrijas Sodu kodeksa 201. panta 2. punktu pārkvalificēja par nodarījumu "izvarošana" atbilstoši minētā kodeksa 201. panta 1. punktam); ECT spriedumu, 2008. gada 25. septembris, *Seliverstov* pret Krieviju (CE:ECHR:2008:0925JUD001969202, 16.–24. punkts) (tiesa nodarījumu "kukuļņemšanas mēģinājums" pārkvalificēja par nodarījumu "krāpšana lielā apmērā"); ECT spriedumu, 2010. gada 7. janvāris, *Penev* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2010:0107JUD002049404, 37.–45. punkts) (tiesa nodarījumu "pilnvaru pārsniegšana" pārkvalificēja par nodarījumu "neizdevīga līguma apzināta noslēgšana"); ECT spriedumu, 2011. gada 25. janvāris, *Block* pret Ungāriju (CE:ECHR:2011:0125JUD005628209, 22.–25. punkts) (lieta saistīta ar "divkāršu" pārkvalificēšanu, apelācijas tiesa pārkvalificēja nodarījumu "viltotas naudas izgatavošana" par nodarījumu "publisku dokumentu viltošana", brīdinot par iespējamu pārkvalificēšanu par nodarījumu "krāpšanas mēģinājums vainu pastiprinošos apstākļos" un augstāka tiesa atzina apsūdzēto personu par vainīgu krāpšanas un viltošanas mēģinājumā); ECT spriedumu, 2012. gada 24. jūlijs, *D.M.T.* un *D.K.I.* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2012:0724JUD002947606, 76.–84. punkts) (tiesa nodarījumu "pasīvā korupcija" pārkvalificēja par nodarījumu "krāpšana"), un ECT spriedumu, 2019. gada 7. novembris, *Gelenidze* pret Gruziju (CE:ECHR:2019:1107JUD007291610, 35.–38. punkts) (tiesa nodarījumu "nelikumīga tiesas nolēmuma pieņemšana" pārkvalificēja par nodarījumu "dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana", ko apsūdzība ierosināja apelācijas procesa laikā un kas arī tika atzīts par pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principa pārkāpumu).

[29] Skat. ECT spriedumu, 1999. gada 25. marts, *Pélissier* un *Sassi* pret Franciju (CE:ECHR:1999:0325JUD002544494, 62. punkts); ECT spriedumu, 2011. gada 12. aprīlis, *Constantin* pret Rumāniju (CE:ECHR:2011:0412JUD002117503, 22. punkts), un ECT spriedumu, 2013. gada 5. marts, *Varela Geis* pret Spāniju (CE:ECHR:2013:0305JUD006100509, 54. punkts); skat. arī ECT spriedumu, 2001. gada 17. jūlijs, *Sadak* u.c. pret Turciju (Nr. 1) (CE:ECHR:2001:0717JUD002990096, 57. punkts) (lieta, kurā tika konstatēts, ka apsūdzētās personas līdz pat tiesas sēdes dienai netika informētas par jauno apsūdzību, bet tika informētas tieši pirms sprieduma pasludināšanas, kas acīmredzami bija par vēlu).

42. Turklāt faktu, ka pārkvalificēšana attiecas uz maigāka soda piemērošanu, ECT nav uzskatījusi par būtisku [30].

43. Piemēram, spriedumā *Pélissier* un *Sassi* pret Franciju [31] ECT Virspalātas sastāvā uzskatīja, ka ir noticis ECPAK pārkāpums, jo tiesa pārkvalificēja noziedzīgu nodarījumu "noziedzīgs bankrots" par nodarījumu "noziedzīga bankrota atbalstīšana" apstākļos, kad apsūdzētās personas nebija informētas par šo apsūdzību. Šādā kontekstā ECT izvērtēja, vai šīm personām vajadzēja būt informētām par iespēju, ka tās varētu tikt notiesātas par jauno apsūdzību. Ņemot vērā pierādāmo elementu atšķirības, ECT konstatēja, ka šī jaunā apsūdzība par atbalstīšanu nav sākotnējai apsūdzībai raksturīgs elements, kas personām bija zināms jau no procesa sākuma. Lai gan ECT nebija jāizvērtē to aizstāvības argumentu pamatotība, uz kuriem šīs personas būtu varējušas atsaukties, ja tām būtu bijusi iespēja iesniegt apsvērumus par jauno apsūdzību, ECT tomēr atzīmēja, ka var ticami apgalvot, ka aizstāvība būtu bijusi citāda. Attiecīgi tiesai, izmantojot valsts tiesību aktos paredzētās tiesības pārkvalificēt apsūdzību, bija jādod apsūdzētajām personām iespēja sagatavot savu aizstāvību pret jauno apsūdzību. Tas, ka par pārkvalificēšanu tika uzzināts tikai no sprieduma, bija par vēlu.

44. Līdzīgi ECT ECPAK pārkāpumu konstatēja arī spriedumā *Penev* pret Bulgāriju [32]. ECT uzsvēra, ka apsūdzētā persona nevarēja zināt, ka tiesa varētu grozīt spriedumu, pamatojoties uz jaunu juridisko kvalifikāciju, ka vecā un jaunā noziedzīgā nodarījuma elementi ir atšķirīgi un ka jaunā noziedzīgā nodarījuma elementi nekad nav tikuši apspriesti tiesvedībā, jo persona par jauno juridisko kvalifikāciju ir uzzinājusi tikai no tiesas sprieduma. ECT arī noraidīja argumentus, ka nodarījuma juridiskajai kvalifikācijai nav lielas nozīmes, ja vien alternatīvais notiesājošais spriedums ir balstīts uz tiem pašiem faktiem, un atkārtoti uzsvēra, ka ECPAK prasa, lai apsūdzētā persona tiktu sīki informēta ne tikai par darbībām, kuru izdarīšanā šī persona tiek apsūdzēta, bet arī par tām piešķirto juridisko kvalifikāciju.

45. Spriedums *D.M.T.* un *D.K.I.* pret Bulgāriju [33] šķiet ir vislīdzīgākais izskatāmajai lietai, jo tas bija saistīts ar noziedzīgā nodarījuma pārkvalificēšanu no korupcijas par krāpšanu. ECT konstatēja ECPAK pārkāpumu, jo nevienā procesa brīdī apsūdzētā persona netika informēta par kvalifikācijas maiņu; tikai no tiesas sprieduma šī persona uzzināja par jaunajām apsūdzībām, kas tai izvirzītas. Kā uzskata ECT, apsūdzētā persona nevarēja paredzēt šādu pārkvalificēšanu, ņemot vērā, ka abu nodarījumu elementi bija atšķirīgi, un tādējādi bija ticams, ka aizstāvība būtu bijusi citāda.

46. Manuprāt, ir svarīgi norādīt, ka minētajās lietās sākotnējiem un pārkvalificētajiem nodarījumiem bija atšķirīgi pierādāmie noziedzīga nodarījuma sastāva elementi.

[30] Šajā nozīmē skat. ECT spriedumu, 2008. gada 25. septembris, *Seliverstov* pret Krieviju (CE:ECHR:2008:0925JUD001969202, 19. punkts): "Turklāt, ciktāl valdība apgalvoja, ka tika piemērots maigāks noteikums, tiesa uzskata, ka šis fakts nav būtisks izskatāmajā lietā, jo prasītāja sūdzība būtībā attiecas nevis uz soda bardzību, bet gan iespējamo viņa tiesību tikt informētam par viņam izvirzītajām apsūdzībām un iespēju sagatavoties aizstāvībai pārkāpumu, un jebkurā gadījumā apelācijas instances tiesa atstāja spēkā prasītāja brīvības atņemšanas sodu."

[31] Skat. ECT spriedumu, 1999. gada 25. marts (CE:ECHR:1999:0325JUD002544494, 55.–63. punkts).

[32] Skat. ECT spriedumu, 2010. gada 7. janvāris (CE:ECHR:2010:0107JUD002049404, 37.–45. punkts).

[33] Skat. ECT spriedumu, 2012. gada 24. jūlijs (CE:ECHR:2012:0724JUD002947606, 76.– 84. punkts).

47. ECT turpretī nav konstatējusi ECPAK pārkāpumu situācijās, kad apsūdzētajai personai ir bijusi iespēja reaģēt uz jauno noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju[34]. Piemēram, tas attiecas uz gadījumu, kad apsūdzētā persona ir informēta par apsūdzību grozīšanas iespēju, kompetentajai tiesai izskatot lietu, un tai ir bijusi iespēja iesniegt argumentus pret jauno apsūdzību pirms sprieduma pasludināšanas[35]. Tomēr šī situācija atšķiras no situācijas šajā lietā, kurā apsūdzētā persona par nodarījuma pārkvalificēšanu uzzinātu tikai pēc sprieduma pasludināšanas.

48. Dažās lietās ECT nekonstatēja ECPAK pārkāpumu – tajās tika uzskatīts, ka apsūdzētā persona ir informēta par jaunās juridiskās kvalifikācijas elementiem un tiesvedības laikā varēja aizstāvēties pret apsūdzību nodarījumā.

49. Spriedumā *Salvador Torres* pret Spāniju[36] ECT nekonstatēja ECPAK 6. panta 3. punkta a) apakšpunktā paredzēto apsūdzētās personas tiesību pārkāpumu – tajā nodarījums no vienkāršas piesavināšanās bija pārkvalificēts par vienkāršu piesavināšanos ar vainu pastiprinošu apstākli, jo persona bija izmantojusi sava amata publisko raksturu. Apsūdzētās personas amata publiskais raksturs bija elements, kas raksturīgs sākotnējai apsūdzībai un tāpēc personai bija zināms no tiesvedības sākuma. Tādējādi apsūdzētajai personai bija iespēja pievērsties šim jautājumam tiesvedībā.

50. Līdzīgi spriedumā *Marilena-Carmen Popa* pret Rumāniju[37] ECT nekonstatēja ECPAK pārkāpumu – tajā tiesa mainīja nodarījuma juridisko kvalifikāciju no turpinātām viltošanas darbībām par atsevišķu viltošanas darbību. ECT konstatēja, ka atsevišķā viltošanas darbība, par kuru persona tika notiesāta, ir elements, kas raksturīgs sākotnējai pret viņu izvirzītajai apsūdzībai par turpinātām viltošanas darbībām. Tādējādi apsūdzētajai personai tas bija zināms jau no kriminālprocesa sākuma, un viņa visa šī procesa laikā varēja paust savu viedokli un iesniegt apsvērumus un pierādījumus savai aizstāvībai attiecībā uz katru viltošanas darbību, par kuru tā tika apsūdzēta. Šādos apstākļos ECT uzskatīja, ka apsūdzētajai personai vajadzēja būt pilnībā informētai par iespēju, ka valsts tiesas var atzīt to par vainīgu pārkvalificētā nodarījuma izdarīšanā.

51. Visbeidzot, piemēram, spriedumā *Gea Catalán* pret Spāniju[38] ECT nekonstatēja ECPAK pārkāpumu – tajā neatbilstība, par kuru tika iesniegta sūdzība, radās prokurora pieļautas pārrakstīšanās kļūdas rezultātā, bet apsūdzētā persona bija pienācīgi informēta par visiem apsūdzības komponentiem procesā.

52. Tādējādi iepriekš minēto ECT judikatūru var iedalīt divās grupās. Lietās, kuras ietilpst pirmajā grupā, sākotnējā un pārkvalificētā nodarījuma sastāva elementi atšķirās. Šādos gadījumos ECT uzskatīja, ka apsūdzētajai personai nebija iespējas aizstāvēties pirms tika pasludināts spriedums, ar kuru tā notiesāta par pārkvalificēto nodarījumu. Šķiet, ka izskatāmā lieta izriet no šādas

[34] Sal. it īpaši ECT spriedumu, 2007. gada 11. decembris, *Drassich* pret Itāliju (CE:ECHR:2007:1211JUD002557504, 36.–43. punkts) (konstatējot ECPAK pārkāpumu, pamatojoties uz nodarījuma "vienkārša korupcija" pārkvalificēšanu par korupciju tiesas darbībās, kad attiecīgā persona netika informēta nevienā tiesvedības stadijā un tai nebija iespēja aizstāvēties pret jauno apsūdzību), ar ECT spriedumu, 2018. gada 22. februāris, *Drassich* pret Itāliju (Nr. 2) (CE:ECHR:2018:0222JUD006517309, 67.–74. punkts) (nekonstatējot ECPAK pārkāpumu situācijā, kad tiesvedība tika atsākta, lai attiecīgajai personai dotu iespēju aizstāvēties pret nodarījuma pārkvalificēšanu).

[35] Skat., piemēram, ECT nolēmumu, 2006. gada 5. septembris, *Bäckström* un *Andersson* pret Zviedriju, 8.–11. lpp. (nošķirts ECT spriedumā, 2012. gada 24. jūlijs, *D.M.T.* un *D.K.I.* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2012:0724JUD002947606, 81. punkts)); ECT spriedumu, 2018. gada 26. jūnijs, *Pereira Cruz* u.c. pret Portugāli (CE:ECHR:2018:0626JUD005639612, 204.–209. punkts); ECT nolēmumu, 2019. gada 26. februāris, *Ujlaki* un *Piskóti* pret Ungāriju (CE:ECHR:2019:0226DEC000666814, 19.–21. punkts), un ECT nolēmumu, 2020. gada 23. jūnijs, *Filimon* pret Rumāniju (CE:ECHR:2020:0623DEC005460014, 34.–43. punkts).

[36] Skat. ECT spriedumu, 1996. gada 24. oktobris (CE:ECHR:1996:1024JUD002152593, 30.–33. punkts).

[37] Skat. ECT spriedumu, 2020. gada 18. februāris (CE:ECHR:2020:0218JUD000181411, 36.–49. punkts).

[38] Skat. ECT spriedumu, 1995. gada 10. februāris (CE:ECHR:1995:0210JUD001916091, 28.–30. punkts).

situācijas, taču tas ir jāizvērtē iesniedzējtiesai. Otrajā grupā ir lietas, kurās sākotnējā nodarījuma sastāva elementi ietver visus pārkvalificētā noziedzīgā nodarījuma sastāva elementus (kā Čehijas Republikas piemērā par zādzību un laupīšanu, kas minēts šo secinājumu 30. punktā). No ECT judikatūras, šķiet, izriet, ka šādās situācijās apsūdzētajai personai jau bija iespēja aizstāvēties un ka tās aizstāvības stratēģija nebūtu citāda. Tāpēc apsūdzētās personas informēšana tikai sprieduma pasludināšanas brīdī nav uzskatāma par ECPAK pārkāpumu.

c) Kā Tiesai būtu jāinterpretē Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkts?

53. Čehijas Republika un Komisija ir uzsvērušas, ka, interpretējot Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktu, Tiesai būtu jāizmanto līdzīga pieeja kā tā, ko ECT izmantoja savā judikatūrā, novērtējot iespējamos ECPAK 6. panta 3. punkta a) apakšpunkta pārkāpumus.

54. Vai tas tā patiešām ir?

55. Ir vispāratzīts, ka Savienības sekundārās tiesības, tostarp Direktīva 2012/13, ir jāinterpretē saskaņā ar pamattiesībām, kas ir saistošas Eiropas Savienībai [39]. Pamatojoties uz Pamattiesību hartas 52. panta 3. punktu, šīs tiesības ir arī tās, ko garantē ECPAK, kā arī attiecīgā ECT judikatūra, kad vien Hartas tiesības atbilst ECPAK tiesībām. Šajā ziņā Direktīvas 2012/13 41. apsvērumā ir noteikts, ka direktīvā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Hartā, un it īpaši ka tās mērķis ir veicināt tiesības uz brīvību, tiesības uz taisnīgu tiesu un tiesības uz aizstāvību. Turklāt tās 42. apsvērumā ir noteikts, ka Direktīvas 2012/13 noteikumi, kas atbilst ECPAK garantētajām tiesībām, būtu jāinterpretē un jāīsteno saskaņā ar minētajām tiesībām, kā tās interpretētas ECT judikatūrā [40].

56. Tomēr pienākums interpretēt Direktīvu 2012/13 atbilstoši pamattiesībām nozīmē, ka šajā direktīvā ietvertās tiesības nevar nodrošināt mazāku aizsardzību, nekā to garantē Harta un ECPAK. Tas nenozīmē, ka Savienības likumdevējs nevar piešķirt apsūdzētajām personām plašākas tiesības. Turklāt, ja sekundārajās Savienības tiesībās ir paredzētas šādas plašākas tiesības, tas automātiski nenozīmē, ka Hartas standarts ir augstāks nekā ECPAK standarts. Tas nozīmē tikai to, ka likumdošanas risinājums ir vēl labvēlīgāks nekā tas, kas vajadzīgs saskaņā ar Savienības pamattiesību standartu, kuru Savienības likumdevējs nedrīkst nesasniegt, bet drīkst pārsniegt.

57. Tāpēc, pat ja ECT judikatūra ir jāinterpretē tādējādi, ka tā pieļauj noziedzīga nodarījuma pārkvalificēšanu, nedodot apsūdzētajai personai iespēju noteiktos apstākļos reaģēt uz šādām izmaiņām, tas nebūt nenozīmē, ka Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkts būtu šādi jāinterpretē.

58. Interpretējot Savienības sekundārās tiesības, Tiesai papildus pamattiesību aizsardzībai kā minimālajam slieksnim ir jāņem vērā arī interpretējamā tiesību akta mērķis.

59. Kā norādīts Direktīvas 2012/13 preambulā [41], tās mērķis ir saskaņot valstu tiesību aktus, lai stiprinātu savstarpēju uzticēšanos un attiecīgi nodrošinātu savstarpēju atzīšanu tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās jomā.

[39] Atbilstoši pastāvīgajai Tiesas judikatūrai Savienības tiesību normas ir jāinterpretē, ievērojot pamattiesības, kas pieder pie vispārējiem tiesību principiem, kuru aizsardzību nodrošina Tiesa, un kas šobrīd ir ierakstītas Hartā. Skat., piemēram, spriedumu, 2021. gada 21. decembris, *Bank Melli Iran* (C-124/20, EU:C:2021:1035, 70. punkts).

[40] Līdzīgi Direktīvas 2012/13 14. apsvērumā ir paskaidrots: "Šī direktīva ir pieņemta atbilstīgi tiesībām, kas noteiktas hartā, un jo īpaši tās 6., 47. un 48. pantā, balstoties uz ECPAK 5. un 6. pantu Eiropas Cilvēktiesību tiesas interpretācijā."

[41] Skat. Direktīvas 2012/13 1., 3. un 4. apsvērumu.

60. Šis svarīgais mērķis, kas ir Direktīvas 2012/13 pamatā, neizbēgami ietekmē tās interpretācijas metodi tāpat, kā tas ietekmē citu, pamatojoties uz LESD 82. panta 2. punktu, pieņemtu direktīvu interpretāciju. Spriedumā *Covaci*, kas bija pirmā lieta, kurā Tiesa tika aicināta interpretēt Direktīvu 2012/13, ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*] ieteica, ka "noteikumi, kas pieņemti, balstoties uz LESD 82. panta 2. punktu, lai nodrošinātu to pilnīgu efektivitāti, ir jāinterpretē šī vārda tiešajā izpratnē, ja vien šāda interpretācija, kas veicina tiesību aizsardzību, vienlaikus veicinās savstarpēju uzticēšanos un attiecīgi atvieglos savstarpēju atzīšanu"[42]. Viņš arī uzskatīja, ka "šo noteikumu piemērošanas jomas sašaurināšana, ja tekstus lasa burtiski, var kavēt savstarpēju atzīšanu un attiecīgi – brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidi"[43].

61. Piekrītu šai ģenerāladvokāta Ī. Bota nostājai. Direktīvā 2012/13 paredzētie kopējie noteikumi ir jāinterpretē tā, lai vislabāk sasniegtu mērķi – veicināt savstarpēju uzticēšanos. Šāds mērķis dod priekšroku vienkāršiem risinājumiem. Tomēr Tiesai ir jāievēro pieļaujamās interpretācijas robežas, ko nosaka Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkta formulējums.

62. Ņemot to vērā, ir jāaplūko, kādas ir iespējamās formulējuma "nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi" interpretācijas Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktā. Ja ir vairāk nekā viena iespēja – kā tas, manuprāt, ir –, Tiesai būtu jāizvēlas iespēja, ar kuru var vislabāk sasniegt mērķi veicināt savstarpēju uzticēšanos.

63. Manuprāt, Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkta formulējums pieļauj (vismaz) divas iespējas.

64. Saskaņā ar pirmo interpretācijas iespēju tiesas procesa taisnīgums tiek nodrošināts situācijās, kad sākotnējā un pārkvalificētā nodarījuma sastāva elementi ir vienādi, pat ja apsūdzētā persona pirms sprieduma pasludināšanas nav informēta par nodarījuma pārkvalificēšanu. Šī iespēja atspoguļo ECT judikatūru. Tā balstās uz pieņēmumu, ka šādās situācijās tiesa var būt pārliecināta, ka apsūdzētajai personai jau bija iespēja aizstāvēties un ka aizstāvības stratēģija nebūtu citāda.

65. Ir saprotams, ka šāda individuāla pieeja katrā atsevišķā gadījumā varētu šķist pieņemama ECT judikatūrā. Šai tiesai ir uzticēts *a posteriori* izvērtēt, vai konkrētā kriminālprocesa norises veids ir bijis pretrunā ECPAK noteiktajām tiesībām. Tādējādi šī tiesa, ņemot vērā visus konkrētās lietas apstākļus, ar atpakaļejošu spēku var izvērtēt, vai tiesa, kas apsūdzētajai personai nav devusi iespēju aizstāvēties pret pārkvalificētajām apsūdzībām, ir pārkāpusi ECPAK.

66. Tomēr, tā kā Direktīvas 2012/13 mērķis ir veicināt savstarpēju uzticēšanos, šai interpretācijas iespējai ir trūkumi. Šāda individuāla pieeja katrā atsevišķā gadījumā ir balstīta uz tiesas (subjektīvu) vērtējumu, ka apsūdzētā persona (un tās advokāts) nevarēja izmantot citu aizstāvības stratēģiju. Manuprāt, šāda tiesai uzlikta prasība izvērtēt iespējamās aizstāvības stratēģijas konkrētās lietās ir problemātiska un, iespējams, pat vairāk varētu būt pretrunā tiesas objektivitātei nekā tas, ko valsts tiesa bija domājusi otrajā uzdotajā jautājumā (skat. šo secinājumu 77.–84. punktu).

67. Šīs lietas apstākļos sākotnējā un pārkvalificētā noziedzīgā nodarījuma sastāva elementi, šķiet, ir atšķirīgi, tāpēc valsts tiesību akts, kas ļauj tiesai informēt apsūdzēto personu par nodarījuma pārkvalificēšanu tikai sprieduma pasludināšanas brīdī, pat saskaņā ar pirmo interpretācijas iespēju nebūtu saderīgs ar Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktu. Tomēr, ja abu nodarījumu sastāva elementi būtu vienādi, pirmā interpretācijas iespēja neizslēgtu valsts tiesību aktu, kas ļauj

[42] Ģenerāladvokāta Ī. Bota secinājumi lietā *Covaci* (C-216/14, EU:C:2015:305, 33. punkts).

[43] Ģenerāladvokāta Ī. Bota secinājumi lietā *Covaci* (C-216/14, EU:C:2015:305, 33. punkts).

apsūdzēto personu informēt par nodarījuma pārkvalificēšanu tikai sprieduma pasludināšanas brīdī. Tas nozīmē, ka Čehijas piemērā ar zādzību un laupīšanu (skat. šo secinājumu 30. punktu) tiesai būtu jāsecina, ka aizstāvības stratēģija nebūtu atšķirīga. Tomēr iedomājieties, ka persona, kas apsūdzēta laupīšanā, koncentrē savu aizstāvību uz to, lai atspēkotu spēka pielietošanu, jo šī persona tiktu attaisnota par laupīšanu, ja nebūtu šā elementa. Šī persona varētu nebūt koncentrējusies uz svešas mantas piesavināšanās elementu. Ja apsūdzētā persona būtu zinājusi, ka nodarījums ir zādzība, varētu būt likts lielāks uzsvars uz šīs apsūdzības daļas atspēkošanu. Vai tiesa varētu ar pārliecību secināt, ka citāda aizstāvības stratēģija nevarētu būt noderīga apsūdzētajai personai? Ņemot vērā ar šo interpretācijas iespēju saistīto nenoteiktību, tā jēgpilni neveicinās vienas dalībvalsts tiesu uzticību citu dalībvalstu tiesu praksei.

68. Varētu pat apgalvot, ka Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkts ir lieks, ja tas tikai atkārto tiesību normas, kas izriet no Hartas un ECPAK. Pirmajā interpretācijas iespējā paredzētie noteikumi jau ir saistoši dalībvalstīm un to tiesām. Atzīstu, ka nevar noliegt, ka dažkārt Savienības sekundārajās tiesībās izteikto normu, ko tiesas ir pieņēmušas, interpretējot pamattiesības, izpausme vien var veicināt šo normu pamanāmību[44]. Tomēr otrā interpretācijas iespēja noved pie vēl skaidrākas normas un tādējādi ir efektīvāka savstarpējās uzticēšanās veicināšanai.

69. Saskaņā ar otro interpretācijas iespēju Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkta nolūkos informēt apsūdzēto personu par to, ka nodarījums ir (vai var tikt) pārkvalificēts, laikus, lai varētu reaģēt uz jauno nodarījumu, vienmēr ir "nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi". Tas tā ir, neraugoties uz to, ka apsūdzētā persona varētu būt zinājusi par iespējamu nodarījuma pārkvalificēšanu[45], un faktu, ka visi jaunā nodarījuma sastāva elementi ir ietverti sākotnējā nodarījumā.

70. Ja šāda interpretācija tiktu pieņemta, tas nozīmētu, ka tiesai, kas uzskata, ka nodarījums ir jāpārkvalificē, ir jādod iespēja apsūdzētajai personai izvirzīt jaunu aizstāvību. Šādai tiesvedības paildzināšanai nevajadzētu būt par iemeslu, lai noraidītu ierosināto interpretāciju, it īpaši, ja to izvērtē, ņemot vērā garantiju, ka tiesas procesa norise ir taisnīga.

71. Šāda Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkta interpretācija, pat ja tā varētu paildzināt tiesvedību, ir daudz vienkāršāka tādā ziņā, ka tā nav saistīta ar subjektīviem tiesas vērtējumiem. Tā drīzāk paredz skaidru noteikumu: ja tiesa uzskata par nepieciešamu pārkvalificēt nodarījumu, tai ir jāinformē apsūdzētā persona par jauno apsūdzību un jāļauj tai reaģēt uz pārkvalificēto apsūdzību, izvirzot jaunu aizstāvību.

72. Manuprāt, ir tikai viens arguments pret otro interpretācijas iespēju. Šis arguments ir balstīts uz Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkta likumdošanas vēsturi[46]. Viens no Eiropas Savienības Padomes institucionālajiem dokumentiem[47], šķiet, norāda uz to, ka Padome centās sekot ECT

[44] Direktīvas 2012/13 7. apsvērumu ir iespējams interpretēt šādā nozīmē. Minētais apsvērums nosaka: "Kaut gan dalībvalstis ir [ECPAK] puses, pieredze liecina, ka šis fakts vien ne vienmēr nodrošina pietiekamu uzticēšanās pakāpi citu dalībvalstu krimināltiesību sistēmām."

[45] Šajā gadījumā apsūdzētā persona patiešām varētu zināt, ka nodarījums varētu tikt pārkvalificēts par krāpšanu, ņemot vērā, ka tā pati ir piedāvājusi šādu iespēju.

[46] Komisijas sākotnējā priekšlikumā nebija noteikuma, kas atbilstu Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktam. Skat. Eiropas Komisija, Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā, Brisele, COM(2010) 392 final, 2010. gada 20. jūlijs, ierosināts 6. pants, 18. lpp. Minētā tiesību norma bija Eiropas Parlamenta ierosināta grozījuma rezultāts. Skat. Eiropas Parlaments, Ziņojums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā, A7-0408/2011, 2011. gada 25. novembris, ierosināts 6. panta 3.a punkts; Padomes dokuments 10114/1/11 REV 1, Brisele, 2011. gada 17. maijs, 5.–7. lpp.

[47] Skat. Padomes dokumentu 14631/11, Brisele, 2011. gada 26. septembris, 4. un 5. lpp.

judikatūrā izmantotajai pieejai. Tādējādi Padome ierosināja apsvērumu, kurš tagad ir 29. apsvērums un kurā ir lietotas frāzes "būtiski ietekmēta" un "vajadzības gadījumā, lai aizsargātu procesa taisnīgu norisi", kas tieši pārņemtas no ECT judikatūras.

73. Tomēr, ņemot vērā, ka nav skaidrs, vai frāze "nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi" Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktā šīs direktīvas galīgajā redakcijā tika saglabāta, lai atspoguļotu Savienības likumdevēja nodomu tikai atkārtoti formulēt tiesības uz informāciju par apsūdzību, kā tās ir attīstījušās ECT judikatūrā, šķiet, ka nav pamata šim argumentam piešķirt lielāku nozīmi nekā argumentam, kas balstīts uz Direktīvas 2012/13 mērķi veicināt savstarpēju uzticēšanos.

74. Visbeidzot, neuzskatu, ka no Direktīvas 2012/13 40. apsvēruma, kurā ir paskaidrots, ka šajā direktīvā ir paredzēti tikai minimālie noteikumi, var izsecināt nodomu tikai atkārtoti formulēt ECPAK garantēto aizsardzības līmeni. Ir vērts citēt šo apsvērumu pilnībā:

"Šī direktīva nosaka minimālos noteikumus. Dalībvalstis var paplašināt šajā direktīvā noteiktās tiesības, lai nodrošinātu augstāku aizsardzības līmeni arī gadījumos, kas nav nepārprotami minēti šajā direktīvā. Aizsardzības līmenim nekad nevajadzētu būt zemākam par standartiem, kas noteikti ECPAK, kā interpretēts Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā."

75. Kā saprotams no minētā apsvēruma, frāze "minimālie noteikumi" nozīmē, ka dalībvalstis var noteikt augstāku aizsardzības līmeni, nekā noteikts ar Direktīvu 2012/13. Tas nenozīmē, ka minētajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem jābūt zemākajam iespējamajam minimumam. Minētā apsvēruma trešajā teikumā ir tieši paskaidrots, ka ECPAK, kā to interpretējusi ECT, nosaka zemāko robežu, tai skaitā situācijās, uz kurām neattiecas Direktīva 2012/13. Nekas minētajā apsvērumā neliecina, ka ar Direktīvu 2012/13 piešķirtās tiesības nevarētu būt plašākas kā tās, kuras piešķirtas ar ECPAK.

76. Iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ iesaku Tiesai, interpretējot Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktu, izvēlēties otro iespēju. Attiecīgi šī tiesību norma būtu jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretrunā valsts tiesību akts, kas nenodrošina apsūdzētajai personai iespēju izvirzīt savu aizstāvību pret pārkvalificēto noziedzīgo nodarījumu pēc tam, kad tā ir tikusi informēta par pārkvalificēšanu. Šo interpretāciju neietekmē tas, ka jaunā juridiskā kvalifikācija nav saistīta ar bargāku sodu.

B. Otrais jautājums

77. Ja Tiesa uz pirmo jautājumu atbildēs apstiprinoši, ko es arī iesaku, tad ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Hartas 47. panta otrajā daļā ietvertajām tiesas objektivitātes garantijām ir pretrunā valsts tiesību akts, kas ļauj tiesai informēt apsūdzēto personu par iespējamo noziedzīgā nodarījuma pārkvalificēšanu, ja iniciatīva par šādu pārkvalificēšanu nav nākusi no prokurora.

78. Kā jau paskaidroju (skat. šo secinājumu 20. punktu), šī lieta neattiecas uz iespēju, ka tiesas, pretstatā prokuroriem, kriminālprocesā pārkvalificē noziedzīgu nodarījumu. Drīzāk, kā paskaidrojis kāds autors, "ir pilnīgi iespējams, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem tiesai nav saistoša prokurora inkriminētās rīcības juridiskā kvalifikācija, taču tas tikai pārceļ informēšanas pienākumu no prokurora uz tiesu – ja tiek paredzētas šādas izmaiņas, tiesai ir jāinformē aizstāvis un jāatliek tiesas sēde, lai ļautu tai pielāgot aizstāvību jaunajai apsūdzībai" [48].

[48] Trechsel, S., *Human Rights in Criminal Proceedings*, Oxford University Press, 2005, 195. lpp.

79. Tādēļ otrais jautājums būtu jāsaprot kā jautājums par to, vai valsts tiesai uzliktais pienākums informēt apsūdzēto personu par noziedzīgā nodarījuma pārkvalificēšanu ir pretrunā tiesas objektivitātes prasībai.

80. Tiesas objektivitātes prasībai kā tiesu neatkarības šķautnei [49] ir divi aspekti. No vienas puses, tiesas locekļiem ir jābūt subjektīvi objektīviem, t.i., nevienam no tās locekļiem nedrīkst pastāvēt aizspriedumi vai personīgs pieņēmums, un tiek prezumēts, ka personīgā objektivitāte pastāv līdz brīdim, kamēr tiek iesniegti pierādījumi par pretējo. No otras puses, tiesai ir jābūt objektīvi neatkarīgai, t.i., tai ir jāsniedz pietiekamas garantijas, lai varētu izslēgt jebkādas leģitīmas šaubas šajā sakarā [50].

81. Iesniedzējtiesai, šķiet, ir šaubas par abiem objektivitātes aspektiem.

82. Manuprāt, tas, ka tiesa informē apsūdzēto personu par to, ka tā ir nolēmusi vai apsver iespēju pārkvalificēt noziedzīgo nodarījumu, netraucē tās objektivitātei. Tas tā ir it īpaši tad, ja tiesa pēc tam, kad ir paziņojusi par nodarījuma pārkvalificēšanu (tās iespējamību), ļauj apsūdzētajai personai izvirzīt jaunu aizstāvību.

83. Izpratni, ka tiesas objektivitāti neietekmē tas vien, ka tiesa informē apsūdzēto personu par nodarījuma pārkvalificēšanu, var pamatot ar ECT spriedumu lietā *Bäckström* un *Andersson* pret Zviedriju [51]. Minētajā spriedumā ECT uzskatīja, ka tiesas iejaukšanās, lai informētu puses par nodarījuma juridiskās kvalifikācijas maiņas iespējamību, nerada šaubas par tiesas objektivitāti ECPAK 6. panta 1. punktā paredzēto tiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu izpratnē.

84. Nesaskatot vajadzību sīkāk iztirzāt šo jautājumu, uzskatu, ka uz otro jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka Hartas 47. panta otrajā daļā ietvertajām tiesas objektivitātes garantijām nav pretrunā valsts tiesību akts, kas ļauj tiesai informēt apsūdzēto personu par iespējamu noziedzīgā nodarījuma pārkvalificēšanu, tostarp arī tad, ja iniciatīva par šādu pārkvalificēšanu nāk nevis no prokurora, bet gan no tiesas.

IV. Secinājumi

85. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa, Bulgārija) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/13/ES (2012. gada 22. maijs) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā 6. panta 4. punktam ir pretrunā tāds valsts tiesību akts, kas neļauj apsūdzētajai personai pēc tam, kad tā par to tikusi informēta, aizstāvēties pret pārkvalificēto noziedzīgo nodarījumu. Šo interpretāciju neietekmē tas, ka jaunā juridiskā kvalifikācija nav saistīta ar bargāku sodu.

[49] Skat., piemēram, spriedumus, 2006. gada 19. septembris, *Wilson* (C-506/04, EU:C:2006:587, 49.–52. punkts), 2019. gada 19. novembris, A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982, 121. un 122. punkts).

[50] Skat., piemēram, spriedumus, 2019. gada 4. decembris, H pret Padomi (C-413/18 P, nav publicēts, EU:C:2019:1044, 55. punkts), un 2022. gada 24. marts, *Wagenknecht* pret Komisiju (C-130/21 P, EU:C:2022:226, 16. punkts).

[51] Skat. ECT nolēmumu, 2006. gada 5. septembris, 6.–11. lpp.

2) Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta otrajai daļai nav pretrunā tāds valsts tiesību akts, kas ļauj tiesai informēt apsūdzēto personu par iespējamu noziedzīgā nodarījuma pārkvalificēšanu, tostarp arī tad, ja iniciatīva par šādu pārkvalificēšanu nāk nevis no prokuratūras, bet gan no tiesas.